Warszawa, 03-11-2026 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Anna Błaszczak-Banasiak

XI.503.2.2026.BP

Pan

Tomasz Szymański

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

e-Doręczenia: **AE:PL-56316-74543-JDVGW-18**

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do wcześniejszej korespondencji, w szczególności do przedstawionego Rzecznikowi Praw Obywatelskich pisma sygnowanego przez Panią Minister Magdalenę Roguską z 24 czerwca 2026 r. (znak: BMP.0790.3.1.2026(15))[1], zwracam się do Pana Ministra w sprawie transkrypcji zagranicznych aktów małżeństw zawartych przez osoby tej samej płci do polskich rejestrów stanu cywilnego.

[1] Pismo Rzecznika Praw Obywatelskich i odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji dostępne są w BIP RPO: https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-wykonanie-wyroku-tsue-malzenstwa-jednoplciowe-mswia-kolejne-odpowiedz [dostęp: 15 października 2026 r.].

Istotnym krokiem w realizacji standardów wypracowanych przez orzecznictwo sądów międzynarodowych[2] i potwierdzonych w wyrokach sądów administracyjnych[3] było wydanie rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 22 maja 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz.U. 2026 poz. 667). Choć stanowi ono ważną i oczekiwaną zmianę, nie odpowiada na wszystkie wątpliwości pojawiające się w praktyce stosowania przepisów przez pracowników urzędów stanu cywilnego. Na taki stan rzeczy wskazują między innymi pisma Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej Polskiej skierowane do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji 8 czerwca i 28 sierpnia 2026 r.[4], w których zidentyfikowano problemy związane z rozpatrywaniem spraw tego rodzaju.

Zwracam uwagę, że wątpliwości pracowników urzędów stanu cywilnego co do sposobu dokonywania transkrypcji zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci stwarzają przestrzeń do powstawania niejednolitej praktyki urzędów w tym zakresie oraz mogą prowadzić do naruszania praw obywateli, w tym poprzez wydawanie niezasadnych decyzji o odmowie dokonania transkrypcji, nieprawidłowe lub niepełne przenoszenie danych do rejestru stanu cywilnego, a także nieuzasadnione przedłużanie prowadzonych postępowań.

Łączy się to również z ryzykiem upowszechniania wykładni przepisów i ukształtowania się praktyk administracyjnych pozostających w sprzeczności z kierunkiem wynikającym z powołanego wyżej orzecznictwa sądów. Szczególny niepokój wywołuje sytuacja, w której lukę w postaci braku urzędowych wytycznych próbują wypełniać

---

[2] Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 25 listopada 2025 r. wydany w sprawie C-713/23; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 19 września 2024 r. wydany w sprawie Formela przeciwko Polsce (numer skargi 58828/12 i 4 inne); wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 24 kwietnia 2025 r. wydany w sprawie oraz Andersen przeciwko Polsce (numer skargi 53662/20).

[3] Zob. wyrok NSA z dnia 20 marca 2026 r., sygn. akt II OSK 216/21; wyroki NSA z dnia 7 maja 2026 r., sygn. akt II OSK 1075/23, sygn. akt II OSK 2070/23, sygn. akt OSK 2073/23.

[4] Pismo z dnia 8 czerwca 2026 r. dostępne pod adresem: https://usc.pl/pismo-zarz%C4%85du-g%C5%82%C3%B3wnego-susc-rp-w-sprawie-interpretacji-rozporz%C4%85dzenia-mc-z-dnia-13-maja-2026-r; pismo z dnia 28 sierpnia 2026 r. dostępne pod adresem: https://usc.pl/ponowne-pismo-do-mswia-w-sprawie-transkrypcji-zagranicznych-akt%C3%B3w-ma%C5%82%C5%BCe%C5%84stw-par-jednop%C5%82ciowych [dostęp: 15 października 2026 r.].

inicjatywy szkoleniowe organizowane przez podmioty prywatne, których treści programowe kłócą się z obowiązującymi regulacjami i ich interpretacją dokonaną przez organy sądowe. W tym kontekście z niepokojem odnotowałam wskazaną we wnioskach skierowanych do Rzecznika, informację o serii szkoleń dla pracowników urzędów stanu cywilnego, których program m.in. określa ostatnie wyroki dotyczące transkrypcji zagranicznych aktów małżeństw jednopłciowych jako „eksces orzeczniczy" i przewiduje przedstawienie wzoru decyzji odmownej wraz z argumentacją uzasadniającą odmowę transkrypcji.

Rolą państwa jest zapewnienie spójnych podstaw prawnych i praktyki działania administracji. Sytuacja, w której obywatel nie może przewidzieć, w jak sposób jego sprawa zostanie rozstrzygnięta, a urzędnik nie ma pewności co do sposobu działania w odniesieniu do danej kategorii wniosków obywatelek i obywateli, w tym zwłaszcza przepisów mających zastosowanie, jest dalece niepożądana. Jeżeli w analogicznych sprawach decyzja może zależeć od tego, do którego urzędu trafi wniosek i jak konkretny urzędnik oceni relację między poszczególnymi elementami porządku prawnego, to istotnie podważa to zaufanie obywateli do państwa.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 17b pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264, t.j.), uprzejmie proszę o wyjaśnienie:

1) czy do Ministerstwa wpływały ze strony wojewodów lub pracowników urzędów stanu cywilnego pytania, uwagi lub wątpliwości dotyczące dokonywania transkrypcji zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci, a jeżeli tak, jakie kwestie były podnoszone;

2) czy Ministerstwo wydało wytyczne bądź wskazówki dotyczące procedowania wniosków o transkrypcję zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci, w szczególności w odpowiedzi na zgłaszane wątpliwości lub pytania – jeśli tak, proszę o przekazanie kopii takiego dokumentu, jeśli nie – proszę o informację, czy podjęcie takiego działania jest w MSWiA planowane;

3) czy przeprowadzono szkolenia lub inne działania informacyjne mające na celu zapewnienie jednolitego stosowania przepisów prawa przez kierowników urzędów stanu cywilnego zgodnie z orzecznictwem międzynarodowym dotyczącym poszanowania praw osób, które zawarły za granicą związek małżeński z osobą tej samej płci;

4) ile transkrypcji zagranicznych aktów małżeństwa osób tej samej płci dokonano od dnia 23 sierpnia 2026 r.
5) czy i ile, od dnia 23 sierpnia 2026 r., wydano decyzji odmawiających dokonania transkrypcji takich aktów oraz w ilu sprawach wniesione zostało odwołanie do wojewody (z podziałem na województwa).

Ponadto uprzejmie proszę o przekazanie kopii odpowiedzi udzielonych na pisma Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej z 8 czerwca i z 28 sierpnia 2026 r.

Z poważaniem

Anna Błaszczak-Banasiak

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/